

Asia: VN/30743/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi eräistä leikkauksista ja lääketieteellisistä toimenpiteistä sekä luonnoksista erikoissairaanhoidon keskittämisasiäsetuksen ja päivystysasetuksen muuttamiseksi

Lausunnonantajan lausunto

Kommentit ehdotetusta leikkauksista ja tiettyjä lääketieteellisiä toimenpiteitä koskeva valtioneuvoston asetuksesta. Onko ehdotettu asetus selkeä ja toimeenpantavissa, ja onko siinä huomioitu oleelliset asiat? Ellei mielestänne ole, miten sitä pitäisi muuttaa?

-

Kommentit erikoissairaanhoidon keskittämisasiäsetuksen 4 §:n muutosehdotuksesta (psykoterapeuttisiin ja psykososiaalisiin menetelmiin liittyvä työnjako)

Kognitiivisen psykoterapian yhdistys vastustaa keskittämisasiäsetuksen muutoksen 4 § 1-momentin 6 kohdan ehdotettua muotoilua.

Asetusmuutos ehdotuksen mukaisena on tulkinnanvarainen ja määrittää HUS-yhtymälle korostuneen roolin psykoterapeuttisten ja psykososiaalisten menetelmien arvioinnissa, koulutusvastuussa ja osaamisen ylläpidossa. Katsomme, että ehdotettu asetusmuotoilu ohittaa yliopistojen ja THL:n roolin tavalla, joka ei ole linjassa nykyisen lainsäädännön sekä koulutus-, tutkimus- ja tutkintojärjestelmän peruseräitteiden kanssa. Alla on avattuna Kognitiivisen psykoterapian yhdistyksen lausunto koskien asetusmuutosehdotusta, vaihtoehtoisen muotoilun osalta Kognitiivisen psykoterapian yhdistys yhtyy Psykologiliiton lausuntoon asiasta.

1. HUS-yhtymän roolin korostaminen heikentää alueellista tasapainoa ja kaventaa menetelmävalikoimaa

Asetuksen tämänhetkinen väljä muotoilu antaa mahdollisuuden HUS-yhtymän aseman korostumiseen kansallisessa koordinaatiossa sekä mahdollistaa HUS-yhtymän suosimien psykoterapeuttisten ja psykososiaalisten menetelmien asettumisen ylikorostuneeseen asemaan hoitokäytännöissä. Tämä voi johtaa hoitomenetelmien yksipuolistumiseen, mikä ei palvele

potilaslähtöistä, riittävän monimuotoista ja tarpeenmukaista hoitoa tai potilaiden yhdenvertaisuutta. Esitetty muotoilu uhkaa myös alueellista itsehallintoa, koska se ei riittävän selkeästi tuo esiin yliopistojen, THL:n, yhteistyöalueiden ja hyvinvointialueiden roolia suunnittelussa ja päätöksenteossa.

2. Yliopistojen lakiin perustuva asema ja rooli ei saa heikentyä

Psykoterapeuttisten ja psykososiaalisten menetelmien arviointi, psykoterapeuttien koulutus sekä osaamisen kehittäminen ovat koulutuksellisia ja tieteellisiä tehtäviä, joissa yliopistoilla on lakisääteinen vastuu. Yliopistojen ensisijainen vastuurooli psykoterapiakoulutusten suunnittelijana ja järjestäjänä sekä psykoterapiamenetelmien tutkimuksessa ja kehittämisessä tulee säilyä. Asetuksessa ei ole riittävästi huomioitu tätä psykologian ja lääketieteen koulutusvastuuyliopistojen roolia. Interventioiden toimivuuden, tehokkuuden ja vaikuttavuuden arviointi tulee olla riippumatonta, eikä siihen saa liittyä taloudellisia intressejä.

3. Kansallisiin suosituksiin perustuva palvelu- ja menetelmävalikoima

Terveystieteiden tutkimuskeskuksen palveluvalikoimaneuvoston (Palko) tehtävä on antaa suosituksia siitä, mitkä tutkimus-, hoito- ja kuntoutusmenetelmät kuuluvat julkisiin varoin rahoitettuun terveydenhuollon palveluvalikoimaan Suomessa. Tätä tehtävää ei tule siirtää hyvinvointialueiden tai HUS-yhtymän tehtäväksi. Keskittämisasiäsetuksella ei myöskään tule ohittaa riippumattomia ja tieteelliseen näyttöön perustuvia arvioita ja kansallisia suosituksia, eli ns. Käypä Hoito -suosituksia.

4. Vaihtoehtoinen muotoilu Psykologiliiton esityksen mukaisesti:

6) Psykososiaalisten menetelmien arviointi ja osaamisen ylläpito valtakunnallisessa yhteistyössä; Psykososiaalisten menetelmien arviointitoteutetaan yhteistyöalueittain yliopistollista sairaalaa ylläpitävien hyvinvointialueiden ja HUS-yhtymän alueella Helsingin kaupungin ja hyvinvointialueiden yhteistyönä Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen (668/2008) ja terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun asetuksen (564/1994) 2 a §:ssä mainittujen psykoterapeuttikoulutusten järjestämisestä vastaavien yliopistojen kanssa. Psykososiaalisten menetelmien koulutuksesta vastaavat perustutkinto- ja erikoistumiskoulutuksiin sisältyvin osin yliopistolain (558/2009) mukaiset toimijat. Käytettävien psykososiaalisten menetelmien tulee perustua terveydenhuoltolain (1326/2010) 8 §:n mukaisesti näyttöön ja hyviin hoito- ja toimintakäytäntöihin, kuten terveydenhuoltolain 78 a §:ssä mainitun Palveluvalikoimaneuvoston antamiin suosituksiin. Lisäksi yliopistollista sairaalaa ylläpitävien hyvinvointialueiden ja HUS-yhtymän on huolehdittava yhteistyöalueellaan menetelmien käytön alueellisen tuen työnjaon suunnittelusta, menetelmien ylläpidosta sekä palveluiden yhdenvertaisuudesta.

Kognitiivisen psykoterapian yhdistys ry:n hallituksen puolesta

Kommentit muista keskittämis- ja päivistysasetuksen muutosehdotuksista

-

Peltomaa Jari
Kognitiivisen Psykoterapian yhdistys ry